

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з наукової роботи
та міжнародного співробітництва

Володимир ЄРМАЧЕНКО

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

**робоча програма практичної підготовки
для здобувачів спеціальності 242 "Туризм"
третього (освітньо-наукового) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 378.147:338.48 (07.034)

П24

Укладачі: О. А. Сущенко
В. Є. Єрмаченко
О. Г. Зима

Затверджено на засіданні кафедри туризму.
Протокол № 1 від 26.08.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Педагогічна практика [Електронний ресурс] : робоча програма практичної підготовки для здобувачів спеціальності 242 "Туризм" третього (освітньо-наукового) рівня / уклад. О. А. Сущенко, В. Є. Єрмаченко, О. Г. Зима. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 31 с.

Подано основні організаційні положення, цілі, зміст і відомості щодо контролю результатів практичної підготовки (педагогічна практика) здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеня доктора філософії.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 242 "Туризм" галузі знань 24 "Сфера обслуговування".

УДК 378.147:338.48 (07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

Педагогічна практика (далі – ПП) є практичною складовою підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 242 "Туризм" третього (освітньо-наукового рівня) ступеня доктора філософії (аспірантів) усіх форм навчання в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (далі – Університеті).

Програму ПП розроблено відповідно до вимог до підготовки здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії, що визначаються чинним законодавством України, зокрема згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) [5] і Національною рамкою кваліфікацій [3].

Метою проведення ПП є набуття здобувачами компетентностей щодо: оволодіння методологією педагогічної діяльності; поглиблення отриманих раніше теоретичних знань і практичних навичок професійної діяльності у галузі туризму; організація та здійснення освітнього процесу й навчання здобувачів інших рівнів освіти (формування первинних здібностей на основі первинного досвіду діяльності); розвитку і професійної підготовки здобувачів інших рівнів освіти до певного виду професійно-орієнтованої діяльності; інтеграції результатів науково-дослідної діяльності в освітній процес на спеціальності 242 "Туризм"; розвитку навичок самоосвіти та самовдосконалення.

ПП покликана забезпечити функцію сполучної ланки між теоретичними знаннями, здобутими в процесі засвоєння освітньої та наукової складової теоретичної підготовки та практичною діяльністю щодо впровадження здобутих знань і наукових здобутків у освітній процес. Програма ПП пов'язана з можливістю подальшої викладацької діяльності осіб, які закінчують підготовку на освітній програмі "Туризм", планують свою педагогічну діяльність у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) та необхідністю підготовки власних науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації для Університету.

ПП – це вид педагогічної діяльності здобувачів, який передбачає здійснення освітнього процесу в Університеті, що охоплює викладання навчальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу з навчальної дисципліни, набуття умінь і навичок практичної викладацької діяльності.

1. Організаційні положення

Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та індивідуальний навчальний план роботи аспірантів за освітньо-науковою програмою "Туризм" спеціальності 242 "Туризм" включає обов'язковий практична складова "Педагогічна практика" (ОК7) обсягом 5 кредитів ЄКТС (150 годин), які виконуються здобувачем протягом нормативного терміну підготовки в аспірантурі Університету.

ПП передбачає виконання здобувачем навчальної (обсягом 50 годин), методичної та організаційної (обсягом 100 годин) роботи.

Планування та облік навчальної, методичної та організаційної роботи, яка виконується здобувачами в ході ПП, здійснюється згідно з Положенням "Про планування та облік роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників" [4].

Конкретний зміст та період виконання здобувачем ПП визначається на засіданні кафедри за поданням наукового керівника з урахуванням стажу і здобутого здобувачем досвіду роботи в ЗВО, напрямом його наукового дослідження та завданнями й цілями розвитку кафедри туризму.

Зміст і період виконання ПП кожного окремого здобувача визначається керівником в індивідуальному плані ПП (де вказуються тема, мета, перелік завдань (робіт) на ПП, навчальна дисципліна, в межах якої будуть реалізовані окреслені завдання (роботи) ПП тощо (додаток А)) у навчальному семестрі, який затверджується на засіданні кафедри туризму щонайменше за п'ять днів до початку семестру (навчальних занять), у якому матиме місце ПП.

ПП проводиться паралельно з вивченням здобувачами дисциплін навчального плану (якщо це передбачено навчальним планом) і виконанням науково-дослідної роботи.

Розклад і період виконання ПП не має співпадати з навчальними аудиторними заняттями, які передбачені розкладом та навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою "Туризм".

Загальне керівництво та контроль за проходженням здобувачем ПП покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений здобувач на час підготовки в аспірантурі Університету.

Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану ПП здобувача здійснюється науковим керівником, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики (у індивідуальному плані ПП, звіті про проходження практики, протоколі кафедри та індивідуальному навчальному плані аспіранта зазначаються період проведення занять, назва навчальної дисципліни, академічна група слухачів, вид занять тощо);

- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчально-викладацької діяльності здобувача;

- контролює роботу здобувача під час виконання ПП, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації ПП.

У процесі проходження ПП здобувач отримує консультації від наукового керівника і бере участь в освітньому процесі під його керівництвом.

У процесі проходження ПП здобувач має право отримати консультацію провідних науково-педагогічних працівників кафедри туризму з питань методології та методики викладання у вищій освіті.

За підсумками проходження ПП здобувач готує звіт про проходження ПП (додаток Б). У звіті про проходження ПП мають бути відображені строки і порядок проходження практики, ступінь виконання запланованих завдань на ПП з перерахуванням документації, яка використовувалася під час проходження ПП тощо. Додатками до звіту про проходження ПП можуть бути навчально-методичні розробки, які виконані здобувачем у ході ПП, роботи студентів тощо (див. п. 3. цієї Програми "Зміст педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії").

Здобувач подає підготовлений звіт про проходження ПП на рецензування керівнику практики у п'ятиденний строк після завершення навчальних занять, проведення яких передбачено індивідуальним планом ПП. Керівник практики заносить свої оцінки, зауваження і пропозиції щодо виконання здобувачем у ході ПП завдань (робіт).

Наприкінці семестру результати проведення здобувачем ПП обговорюються, оцінюються та затверджуються на засіданні кафедри туризму.

Оцінювання результатів ПП здобувача ґрунтуються на таких критеріях: активність здобувача у ході виконання ПП, якість звіту та іншої звітної документації, відгук керівника ПП.

Після проведення ПП і затвердження її результатів на кафедрі туризму здобувач має заповнити блок "Проведення педагогічної практики" свого індивідуального плану роботи на семестр (півріччя), у якому мала

місце ПП, а також надати витяг із протоколу відповідного засідання кафедри про результати обговорення та оцінювання проведеної ним ПП до відділу аспірантури і докторантури.

Базою для проходження педагогічної практики є кафедра туризму. У процесі проходження ПП здобувачі перебувають на робочих місцях у структурних підрозділах (кафедрах) Університету і виконують частину обов'язків викладачів кафедри, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Університету і техніки безпеки, знайомляться з посадовими інструкціями викладачів, логікою побудови навчального процесу та його забезпеченням, виконують покладені на них обов'язки та завдання, набувають навичок самостійної організації та здійснення навчального процесу, вивчають кодекс доброчесності.

Для проведення ПП необхідне таке матеріально-технічне забезпечення: аудиторії університету для проведення практичних (лабораторних, семінарських) занять, індивідуальної роботи зі студентами, позааудиторних заходів, аудиторія для проведення загальних методичних нарад керівника практики й аспіранта, аудиторії з мультимедійним обладнанням для проведення занять у дистанційному режимі тощо.

У кожному конкретному випадку програма ПП може змінюватися та доповнюватися залежно від характеру завдань і робіт, які виконує здобувач.

ПП вважається завершеною за умови виконання здобувачем всіх вимог цієї Програми та затвердженого кафедрою туризму індивідуального плану ПП.

Обсяги виконаної здобувачем ПП упродовж усього періоду підготовки в аспірантурі Університету накопичуються.

За потреби (з погодженням із науковим керівником та за рішенням кафедри), обсяги ПП здобувача можуть бути збільшені. У такому випадку величина, на яку фактично відпрацьована здобувачем ПП перевищує передбачений навчальним планом підготовки здобувача обсяг ПП, зазначається у індивідуальному плані роботи аспіранта та у академічній довідці (як виконане позакредитне навантаження).

Для здобувачів ступеня доктора філософії поза аспірантурою, які мають педагогічний стаж і продовжують педагогічну діяльність у межах функціональних обов'язків науково-педагогічного працівника, ПП рішенням кафедри може бути скорочена або зовсім не проводитися (за умови надання позитивної характеристики з місця роботи по завершенню освітньо-наукової програми "Туризм").

2. Мета, завдання та форми проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Метою проведення ПП здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є набуття ними навичок практичної педагогічної (навчальної та науково-методичної) діяльності у закладі вищої освіти, а також поглиблення теоретичних знань та практичних навичок зі спеціальності 242 "Туризм", набутих під час підготовки за освітньо-науковою програмою "Туризм".

Завданням ПП є формування у здобувачів загальної **компетентності** щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.

Програма ПП передбачає вивчення здобувачами основ навчальної, наукової та методичної роботи у ЗВО, оволодіння практичними навичками проведення окремих видів навчальних занять, набуття досвіду педагогічної діяльності в умовах сучасного ЗВО.

ПП здобувачів спеціальності 242 "Туризм" може проходити в таких **формах:**

- проведення практичних (лабораторних, семінарських) занять згідно з затвердженим індивідуальним планом ПП аспіранта;

- участь у розробленні різних видів навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;

- підготовка ділових ігор, кейсів і матеріалів для практичних (лабораторних) робіт, складання контрольних завдань і тестів за завданням керівника;

- перевірка курсових і контрольних робіт, рефератів, звітів із практик студентів;

- відвідування занять провідних викладачів фахових навчальних дисциплін, майстер-класів експертів і фахівців у галузі наукового дослідження здобувача;

- керівництво науково-дослідною роботою студентів;

- проведення консультацій зі студентами, проведення практики, інших видів аудиторного та позааудиторного навчального навантаження, визначених у індивідуальному плані ПП.

Формування компетентностей щодо професійного виконання педагогічної діяльності відбувається поетапно у процесі ПП, що визначає її зміст, обсяг і спрямованість.

Систематизовані дані, отримані до початку ПП і в процесі її проходження, мають дозволити здобувачу підготувати за результатами ПП щонайменше один із видів методичного забезпечення навчальної дисципліни (або його завершений змістовний елемент).

Планування та облік навчальної, методичної й організаційної роботи, яка виконується здобувачами в ході ПП, здійснюється відповідно до Положення "Про планування та облік роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників", затвердженого Наказом ректора № 181/1 від 26.06.2018 р. [4].

3. Зміст педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

ПП складається з трьох етапів: підготовчого, основного та звітного.

Для кожного етапу керівником практики мають бути сформовані конкретні завдання (вносяться до індивідуального плану ПП аспіранта (додаток А)).

На першому (підготовчому) етапі передбачається знайомство з місцем проходження практики, організаційні збори, інструктаж, зокрема інструктаж із техніки безпеки.

На підготовчому етапі ПП має місце:

спільна робота здобувача-практиканта з керівником та іншими членами професорсько-викладацького складу випускової кафедри туризму щодо вирішення поточних навчально-методичних питань;

ознайомлення з матеріально-технічною базою кафедри туризму і наявним методичним забезпеченням навчального процесу;

ознайомлення з організацією планування та обліку навчальної, наукової та методичної роботи на кафедрі, нормативними документами освітнього процесу;

знайомство з інноваційними освітніми технологіями і їхнє впровадження в навчальний процес.

На цьому етапі також здійснюється вивчення наявного та розроблення нового (удосконаленого) навчально-методичного забезпечення

(робочої програми, завдань для практичних занять, кейсів, тестів і т. д.).
Із цією метою передбачено:

консультування здобувача керівником практики щодо визначення тематики і виду навчально-методичної розробки;

пошук і первинне оброблення матеріалів (підручників і навчальних посібників, монографій і наукових статей, спеціалізованих журналів, інтернет-ресурсів тощо);

пошук додаткового матеріалу і підготовка проєкту навчально-методичної розробки;

перевірка проєкту навчально-методичної розробки керівником практики;

підготовка навчально-методичної розробки та її здача керівнику практики.

Рекомендований календарний план проходження ПП здобувача наукового ступеня доктора філософії наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Рекомендований план проходження ПП здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії спеціальності 242 "Туризм" освітньо-наукової програми "Туризм"

№ п/п	Зміст роботи	Тиждень			
		1	2	3	4 – 16
1	Установча зустріч із керівником ПП та роз'яснення завдань ПП: загальні настанови, ознайомлення з формами робочих і звітних документів, обговорення та затвердження тем навчальних занять і навчально-методичних розробок, які будуть проводити здобувачі за індивідуальним планом ПП	+	–	–	–
2	Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням навчальної дисципліни та підготовка нових навчально-методичних розробок щодо здійснення викладацької діяльності відповідно до напрямку дисертаційного дослідження здобувача	+	+	–	–
3	Проведення практичних занять (або виконання іншого виду аудиторного та позааудиторного навчального навантаження) за профілем, який відповідає напрямку дисертаційного дослідження здобувача	–	+	+	+
4	Підведення підсумків викладацької діяльності у напрямі дисертаційного дослідження здобувача				+
5	Захист результатів ПП на засіданні кафедри туризму – після закінчення семестру (півріччя), в якому мала місце ПП				

Основний етап ПП – її проходження на випусковій кафедрі туризму: здійснення безпосередньої педагогічної діяльності (самостійне проведення практичних, лабораторних або семінарських занять, курсового проєктування та ін.). На цьому етапі передбачається апробація навчально-методичних розробок здобувача у навчальному процесі у формі проведення навчальних аудиторних або поза-аудиторних занять зі студентам з використанням навчально-методичної розробки здобувача-практиканта.

Зміст ПП на кожному етапі визначається індивідуальним планом ПП аспіранта в рамках загальної концепції підготовки здобувачів Університету та кафедри туризму зокрема.

Незалежно від форми апробації здобувач має забезпечити відповідність навчально-методичної розробки вимогам теорії та методології педагогіки вищої освіти, передбачивши застосування інноваційних методів і засобів навчання.

Консультації з питань проведення аудиторних навчальних занять або інших робіт здійснюють керівники практики. Рекомендується відвідування здобувачем занять, які проводять досвідчені викладачі кафедри туризму, вивчення наявного на кафедрі науково-методичного забезпечення дисциплін, що допомагає уникнути типових помилок і сприяє формуванню в майбутніх науково-педагогічних працівників навичок педагогічної майстерності, затребуваних у практичній діяльності організацій. Консультації з керівником практики є обов'язковими, але не обмежують можливості спілкування між здобувачами і керівником.

Можливо як проведення очних консультацій, так і консультацій з застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Безпосереднє керівництво і контроль за виконанням плану ПП аспіранта здійснює керівник практики, який зобов'язаний видати вказівки, рекомендації та роз'яснення з усіх питань, пов'язаних з організацією та проходженням ПП.

Завершальним етапом ПП є оформлення результатів, отриманих здобувачем за весь період ПП у вигляді звіту про проходження ПП (додаток Б) та матеріалів, що підтверджують зазначені у звіті показники.

Звіт формується відповідно до поданої в додатку Б структури, згідно з вимогами, що наведені у додатку В, та має містити таку інформацію:

1. Місце проходження практики, характеристику навчальних приміщень (потрібне матеріально-технічне оснащення, зокрема потрібне для

проведення занять обладнання); строки практики; назву навчальної дисципліни, за якою проводилися заняття, обсяг навчальної дисципліни у навчальному плані підготовки здобувачів; рівень вищої освіти, спеціальність, номер(и) групи і курс(и) студентів, для яких викладалася зазначена навчальна дисципліна.

2. Стан навчально-методичного забезпечення дисципліни; перелік та опис власних науково-методичних розробок здобувача.

3. Вид і теми занять, навчальні цілі, зміст занять, методи і технології вкладання, які застосовувалися.

4. Активність роботи студентів.

5. Самооцінку виконаної роботи здобувачем (труднощі та успіхи).

6. Пропозиції щодо організації та проведення ПП.

7. Оцінку керівника, його зауваження та пропозиції щодо виконаних здобувачем під час ПП завдань (робіт), загальний відгук про виконання здобувачем ПП.

Додатками до звіту про проходження ПП можуть бути:

навчально-методичні розробки до навчальних занять;

методичний аналіз одного з занять, проведеного іншим здобувачем або викладачем;

рецензії та відгуки на перевірені роботи студентів.

У звіті відображаються всі види діяльності здобувача, що мали місце під час ПП, зокрема відзначаються теми проведених занять із зазначенням обсягу годин.

Оптимальний обсяг звіту про проходження ПП, за винятком додатків до звіту, має становити 5 – 10 сторінок.

Оформлений відповідно до вимог цієї Програми звіт про проходження ПП (разом з індивідуальним планом ПП та електронними версіями розроблених здобувачем навчально-методичних матеріалів за дисципліною, в межах якої проходила ПП; виконаними роботами студентів тощо) здобувач подає на рецензування керівнику у п'ятиденний строк після закінчення ПП (останнього аудиторного заняття або іспиту за навчальною дисципліною, в межах якої проходила ПП).

Враховуючи активність здобувача під час ПП та за результатами перевірки наданих здобувачем матеріалів, керівник практики вносить до Звіту з проходження ПП свою оцінку, зауваження та пропозиції щодо кожного з виконаних здобувачем під час ПП завдань (робіт).

Крім того, керівник практики має внести до Звіту про проходження

ПП аспіранта свій загальний відгук щодо фактичного рівня виконання здобувачем ПП і зазначити рекомендовану ним оцінку результатів ПП здобувача.

Заповнений здобувачем і керівником практики Звіт про проходження ПП подається на розгляд на засідання кафедри туризму.

4. Оцінювання результатів педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Результати ПП здобувача оцінюються комплексно, з урахуванням всієї сукупності показників, що відображають його готовність та здатність до самостійного здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.

У результаті проходження ПП здобувач має:

знати та розуміти:

сутність, умови планування й організації освітнього процесу у ЗВО;

вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;

основні цілі модернізації вищої освіти України та сутність інноваційних технологій навчання у вищій освіті;

сучасні підходи до проектування, моделювання і конструювання педагогічної діяльності;

закономірності, принципи, систему та нормативно-правову базу організації освітнього процесу у ЗВО;

методики прийняття рішень та критерії оцінювання якості забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни;

ефективні процедури оцінювання та способи обліку успішності навчання студентів;

етичні норми професійної викладацької діяльності та прийоми професійної викладацької риторики;

правила внутрішнього розпорядку університету;

кодекс та принципи дотримання академічної доброчесності здобувачами та науково-педагогічними працівниками університету;

уміти:

застосовувати сучасні ефективні методи, засоби і технології навчання та викладання у педагогічній діяльності;

впроваджувати наукові досягнення галузі туризму в освітній процес, структурувати результати сучасних наукових досліджень та інтегрувати їх до навчального контенту за навчальною дисципліною;

застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для планування, організації та реалізації освітнього процесу у ЗВО;

виявляти міждисциплінарні зв'язки у визначеній проблемі та використовувати відповідні знання, методи і технології для їхнього розв'язання на засадах міждисциплінарного підходу;

застосовувати інструменти забезпечення якості вищої освіти в освітньому процесі;

розробляти та запроваджувати програму навчальної дисципліни з використанням інструментів Європейського простору вищої освіти;

розробляти та використовувати засоби діагностики результатів навчання;

демонструвати методики професійного самовдосконалення науково-педагогічних працівників ЗВО;

демонструвати культуру академічної доброчесності, культуру якості освіти.

У результаті проходження ПП здобувач має набути навичок самостійного виконання педагогічної діяльності за спеціальністю 242 "Туризм" та загальних і спеціальних компетентностей, що формують результати навчання за освітньо-науковою програмою "Туризм" (табл. 2).

Таблиця 2

**Компетентності та результати педагогічної практики,
що забезпечують засвоєння програмних результатів навчання**

Компетентності	Результати навчання
1	2
ЗК 2. Здатність до проведення досліджень на рівні сучасних вимог, яке призводить до нових знань та формування системного наукового світогляду	ПРН 5. Знання закономірностей і принципів організації навчально-виховного процесу у ЗВО, набуття практичних навичок планування.
ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати наукові і науково-прикладні завдання; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору	

1	2
ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом	структури занять у аудиторному та дистанційному форматі
ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у науковій діяльності	
ЗК 7. Здатність до організації та проведення навчальних занять у аудиторному та дистанційному форматі з використанням спеціалізованого програмного забезпечення та міжнародних освітніх онлайн-платформ (MOOCs)	
ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті, розширювати загальний культурний кругозір та розуміти відмінності у науковому спілкуванні, зумовлені соціально-етнічним підґрунтям національних ментальностей	
ЗК 10. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях	
СК 3. Розуміння сутності наукового пізнання в сфері туризму та рекреації, здатність до визначення проблемного поля та формулювання наукових і науково-практичних задач, уміння реалізовувати взаємозв'язок наукового знання з практикою рекреаційно-туристичної діяльності	
СК 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність у різних типах закладів вищої освіти, застосовуючи інноваційні форми, засоби, технології навчально-виховної роботи, в т.ч. формування у студентів навичок самостійно здобувати знання	ПРН 6. Здатність досягати педагогічних цілей в процесі підготовки здобувачів вищої туристичної освіти
СК 8. Уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу (контрольних та модульних завдань, семінарських, практичних та лабораторних занять, розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з туризму та рекреації	
СК 9. Здатність до особистої відповідальності та автономної ініціативи в складних і непередбачуваних ситуаціях, у професійних або еквівалентних контекстах, пов'язаних із організаційно-управлінською діяльністю чи спеціальною освітою	
ЗК 2. Здатність до проведення досліджень на рівні сучасних вимог, яке призводить до нових знань та формування системного наукового світогляду	
ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати наукові і науково-прикладні завдання; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору	

1	2
ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом	
ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у науковій діяльності	
ЗК 7. Здатність до організації та проведення навчальних занять у аудиторному та дистанційному форматі з використанням спеціалізованого програмного забезпечення та міжнародних освітніх онлайн-платформ (MOOCs)	
ЗК 10. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях	
СК 3. Розуміння сутності наукового пізнання в сфері туризму та рекреації, здатність до визначення проблемного поля та формулювання наукових і науково-практичних задач, уміння реалізувати взаємозв'язок наукового знання з практикою рекреаційно-туристичної діяльності	
СК 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність у різних типах закладів вищої освіти, застосовуючи інноваційні форми, засоби, технології навчально-виховної роботи, в т.ч. формування у студентів навичок самостійно здобувати знання	
СК 8. Уміння здійснювати підготовку текстів навчальних та наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення навчального процесу (контрольних та модульних завдань, семінарських, практичних та лабораторних занять, розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з туризму та рекреації	
СК 9. Здатність до особистої відповідальності та автономної ініціативи в складних і непередбачуваних ситуаціях, у професійних або еквівалентних контекстах, пов'язаних із організаційно-управлінською діяльністю чи спеціальною освітою	
ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом	
ЗК 8. Набуття універсальних навичок дослідника, мовних компетентностей, зокрема здатності спілкуватися державною (українською) та іноземною (ними) мовами як усно, так і письмово, достатньої для представлення і обговорення результатів власного наукового дослідження, обговорення результатів своєї наукової роботи та для повного розуміння іншомовних наукових текстів з рекреаційно-туристичних і суміжних досліджень	
ЗК 10. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях	

1	2
СК 4. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в туризмології та професійної практики рекреації і туризму, уміння інтерпретувати фундаментальні положення туризмології до вирішення конкретної науково-практичної задачі	
СК 6. Знання нормативно-правової бази наукової діяльності, в т.ч. захисту прав інтелектуальної власності, вимог щодо написання дисертаційних робіт, присудження наукових ступенів, вирішувати етичні питання збору та використання інформації	
СК 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність у різних типах закладів вищої освіти, застосовуючи інноваційні форми, засоби, технології навчально-виховної роботи, в т.ч. формування у студентів навичок самостійно здобувати знання	
СК 9. Здатність до особистої відповідальності та автономної ініціативи в складних і непередбачуваних ситуаціях, у професійних або еквівалентних контекстах, пов'язаних із організаційно-управлінською діяльністю чи спеціальною освітою	
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу нових знань, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей, здобуття глибинних знань із спеціальності Туризм, засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем історії розвитку та сучасного стану наукових знань і методологічної парадигми досліджень галузі туризму, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку	
ЗК 2. Здатність до проведення досліджень на рівні сучасних вимог, яке призводить до нових знань та формування системного наукового світогляду	
ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати наукові і науково-прикладні завдання; оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору	
ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом	
ЗК 6. Здатність розробляти та управляти науковими проектами, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень та реєструвати права інтелектуальної власності	
ЗК 10. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях	

1	2
СК 2. Знання та розуміння предметної області туризмознавчих досліджень, методів науково-дослідної діяльності з туризму і рекреації та їх адекватне застосування для обґрунтованого вирішення поставлених завдань	
СК 3. Розуміння сутності наукового пізнання в сфері туризму та рекреації, здатність до визначення проблемного поля та формулювання наукових і науково-практичних задач, уміння реалізувати взаємозв'язок наукового знання з практикою рекреаційно-туристичної діяльності	
СК 4. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в туризмології та професійної практики рекреації і туризму, уміння інтерпретувати фундаментальні положення туризмології до вирішення конкретної науково-практичної задачі	
СК 6. Знання нормативно-правової бази наукової діяльності, в т.ч. захисту прав інтелектуальної власності, вимог щодо написання дисертаційних робіт, присудження наукових ступенів, вирішувати етичні питання збору та використання інформації	
СК 7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність у різних типах закладів вищої освіти, застосовуючи інноваційні форми, засоби, технології навчально-виховної роботи, в т.ч. формування у студентів навичок самостійно здобувати знання	
СК 9. Здатність до особистої відповідальності та автономної ініціативи в складних і непередбачуваних ситуаціях, у професійних або еквівалентних контекстах, пов'язаних із організаційно-управлінською діяльністю чи спеціальною освітою	
СК 10. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю з проблем рекреації та туризму, вміння застосовувати сучасні інформаційні технології для організації спільних досліджень, роботи з базами знань, презентації наукових результатів	

Оцінювання результатів ПП здобувача на кафедрі туризму має відбуватися за рівнем набуття ним визначених вище знань і вмінь.

У межах раніше визначених знань і вмінь кафедрою можуть встановлюватися більш деталізовані показники оцінювання отриманих здобувачем результатів ПП.

Результати ПП здобувача оцінюються за 100-бальною (що прийнята у ХНЕУ ім. С. Кузнеця) та національною шкалами (додаток Г) за підсумками захисту звіту про проходження ПП на засіданні кафедри туризму. Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження ПП здобувача – 60 балів (за національною шкалою "задовільно").

Розподіл балів за кожний вид робіт у загальній оцінці за ПП здобувача:

навчальна робота – до 50 балів;

методична робота – до 30 балів;

організаційна – до 10 балів;

підготовка та захист звіту – до 10 балів.

Критерії оцінювання ПП здобувача наведені у додатку Д.

Для отримання позитивної оцінки здобувач має повністю виконати затверджений кафедрою індивідуальний план ПП, своєчасно оформити поточну та підсумкову документацію, подати її керівнику практики на рецензування, захистити звіт про проходження ПП на засіданні кафедри.

За підсумками звітування здобувача й обговорення результатів проведеної ним ПП на засіданні кафедри туризму ухвалюється рішення щодо оцінювання та затвердження результатів (або повторного проходження) ПП (для кожного здобувача наукового ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою "Туризм" окремо).

Відомості про виконану здобувачем (затверджену кафедрою туризму) ПП з оцінкою заносяться до:

протоколу кафедри, витяг з якого надається до відділу аспірантури та докторантури у п'ятиденний строк, після проведення відповідного засідання кафедри;

індивідуального плану роботи аспіранта у блок "Педагогічна практика".

Оцінка за проходження ПП враховується під час наступної атестації здобувача (звітування про виконання індивідуального плану роботи аспіранта за семестр) на кафедрі туризму.

Здобувачу, який не виконав Програму та/або індивідуальний план ПП, отримав негативний висновок щодо її проходження або незадовільну оцінку за результатами захисту звіту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

Рекомендована література

Основна

1. Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.
2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
3. Національна рамка кваліфікацій, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п#Text>.
4. Положення "Про планування та облік роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників", затверджене Наказом ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 26.06.2018 р. № 181/1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-pro-planuvannya-ta-oblik-roboty-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv.pdf>
5. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-п#Text>.
6. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
7. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами) : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.
8. Про Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах : лист Міністерства освіти і науки України від 26.02.2010 № 1/9-119 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_119290-10#Text.
9. Про туризм [Електронний ресурс] : Закон України № 324/95-ВР від 15.09.1995 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>.

10. Caena F. Literature review. Teachers' core competences: requirements and development [Electronic resource] // F. Caena. – Access mode : https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/teacher/teacher-competences_en.pdf.

11. ESG [Electronic resource]. – Access mode : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

12. Identifying Transferable Skills and Competences to Enhance Early-Career Researchers Employability and Competitiveness [Electronic resource]. – Access mode : <http://eurodoc.net/skills-report-2018.pdf>.

Додаткова

13. Національний глосарій 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.

14. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

15. Tuning Educational Structures in Europe [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

Додатки

Додаток А

Шаблон індивідуального плану педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта _____
(ПІБ аспіранта)

кафедри _____
(повна назва кафедри)

за спеціальністю _____
(код та назва спеціальності аспіранта)

у _____ семестрі 20 _____ – 20 _____ навчального року

Керівник педагогічної практики (ПП): _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь та ПІБ керівника практики)

Мета ПП: _____

Інформація про навчальну(і) дисципліну(и), за якою(ими) виконується ПП:

Назва навчальної дисципліни: _____

Обсяг навчальної дисципліни: _____ кредитів ЄКТС та розподіл годин:
_____ год лекцій, _____ год практичних занять, _____ год самостійної роботи.

Навчальна дисципліна викладається на _____ рівні вищої освіти
здобувачам за спеціальністю _____

_____ форми навчання у _____ навчальному семестрі.

№ з\п	Завдання (види робіт)	Термін виконання запланованого завдання (роботи)	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1			
2			

Закінчення додатка А

1	2	3	4
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
...			

Аспірант:

дата

(підпис)

(ПІБ)

Керівник ПП:

дата

(підпис)

(ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри туризму _____
_____ від " ____ " _____ 20 __ року,
протокол № ____.

Завідувач кафедри:

назва кафедри

(підпис)

(ПІБ)

Шаблон звіту про проходження педагогічної практики

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

аспіранта _____
(ПІБ аспіранта)кафедри _____
(повна назва кафедри)за спеціальністю _____
(код та назва спеціальності аспіранта)

у _____ семестрі 20 _____ – 20 _____ навчального року

Керівник педагогічної практики (ПП): _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь та ПІБ керівника практики)

Мета ПП: _____

Інформація про навчальну(і) дисципліну(и), за якою(ими) виконується ПП:

Назва навчальної дисципліни: _____

Обсяг навчальної дисципліни: _____ кредитів ЄКТС та розподіл годин:
_____ год лекцій, _____ год практичних занять, _____ год самостійної роботи.Навчальна дисципліна викладається на _____ рівні вищої освіти
здобувачам за спеціальністю _____

_____ форми навчання у _____ навчальному семестрі.

№ п/п	Завдання (види робіт)	Термін виконання запланованого завдання (роботи)	Результат виконання	Оцінка, зауваження і пропозиції щодо виконання завдання (роботи) (заповнюється керівником)
1				
2				
3				
...				

Вимоги до оформлення звіту про проходження педагогічної практики

Звіт про проходження ПП оформляється на аркушах паперу формату А4. Зміст викладається грамотно, чітко, логічно послідовно. Робота друкується з дотриманням полів: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Гарнітура шрифту – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,3. Усі сторінки нумеруються, починаючи з титульного аркуша (номер сторінки на ньому не проставляється), арабськими цифрами знизу по центру.

Заголовки структурних елементів друкують напівжирними літерами та вирівнюють по центру сторінки. Перенесення слів у всіх заголовках не допускаються. Відстань між назвою розділу і наступним текстом має дорівнювати 1 інтервалу.

Цифровий матеріал оформляється у вигляді таблиці. Кожна таблиця повинна мати свій порядковий номер і назву. Назва таблиці розташовується по центру. У тексті обов'язково має бути зроблено посилання на неї, яка може бути оформлена таким чином: "... результати цього дослідження наведені в табл. 2" або "... результати цього дослідження (табл. 2) показали, що ...".

Поряд із матеріалом, оформленим у вигляді таблиць, для більшої наочності дані можна подавати у вигляді рисунків. Нумерація рисунків (також як і таблиць) допускається як наскрізна впродовж усього звіту, так і окремо за розділами. Наприклад, рис. 1.4 (перший розділ, четвертий рисунок). Але водночас необхідно пам'ятати, що в звіті має бути використаний один принцип нумерації таблиць і рисунків. Назву рисунка, на відміну від заголовка таблиці, розташовують під рисунком по центру.

Посилання на літературу слід оформляти в квадратних дужках, із зазначенням номера джерела в списку використаних джерел та сторінки, наприклад: [4, с. 28].

Звіт не має містити виправлень, має бути охайно оформленим та скріпленим.

Шкали для оцінювання педагогічної практики аспіранта

Оцінка за шка- лою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується у ХНЕУ ім. С. Кузнеця	Оцінка за наці- ональною шкалою
A	90 – 100	відмінно
B	82 – 89	добре
C	74 – 81	
D	64 – 73	задовільно
E	60 – 63	
FX	35 – 59	незадовільно
F	1 – 34	

**Критерії оцінювання педагогічної практики здобувачів
ступеня доктора філософії спеціальності 242 "Туризм"
за освітньо-науковою програмою "Туризм"**

Критерії оцінювання	Бали
1	2
Навчальна робота	
<p>Повністю та самостійно виконав запланований обсяг навчальної роботи. Володіє глибокими теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, нормативної бази та використовує їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів. Проявив сумлінне ставлення, наполегливість і старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять і самостійної роботи студентів. Демонстрував критичне мислення та самоаналіз досягнутих результатів. Дотримувався правил внутрішнього розпорядку. Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	41 – 50
<p>Повністю виконав запланований обсяг навчальної роботи за незначної допомоги керівника практики або відповідального викладача (лектора). Володіє достатніми теоретичними знаннями з навчальної дисципліни щодо нормативної бази та використовує їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів. Оволодів основами методики викладання та організації навчального процесу. Використовував декілька методів навчання. Проявив сумлінне ставлення, наполегливість та старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять та самостійної роботи студентів. Під час виконання запланованих робіт мав незначні труднощі у процесі аналізу досягнутих результатів. Дотримувався правил внутрішнього розпорядку. Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	31 – 40
<p>Повністю виконав запланований обсяг навчальної роботи за постійної допомоги та контролю керівника практики або відповідального викладача (лектора). Володіє задовільними теоретичними знаннями з навчальної дисципліни щодо нормативної бази та використовує їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів. ознайомлений з основами методики викладання та організації навчального процесу. Використовував декілька методів навчання. проявив недостатньо сумлінне ставлення, наполегливість і старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять і самостійної роботи студентів. Під час виконання запланованих робіт мав значні труднощі у процесі аналізу досягнутих результатів. Дотримувався правил внутрішнього розпорядку. Дотримувався принципів академічної доброчесності.</p>	11 – 30

1	2
<p>Повністю не виконав запланований обсяг навчальної роботи.</p> <p>Потребував постійної допомоги та контролю керівника практики або відповідального викладача (лектора).</p> <p>Володіє задовільними теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, щодо нормативної бази проте не в змозі використовувати їх під час проведення навчальних занять (консультування, керівництва практикою) та самостійної роботи студентів.</p> <p>Ознайомлений з основами методики викладання та організації навчального процесу.</p> <p>Використовував вузьке коло методів навчання.</p> <p>Не проявив сумлінне ставлення, наполегливість і старанність у підготовці, організації та проведенні навчальних занять і самостійної роботи студентів.</p> <p>Під час виконання запланованих робіт мав постійні труднощі у процесі аналізу досягнутих результатів.</p> <p>Дотримувався правил внутрішнього розпорядку.</p> <p>Дотримувався принципів академічної доброчесності</p>	0 – 10
Методична робота	
<p>Самостійно та правильно визначав мету, дидактичні цілі та завдання навчальних занять і самостійної роботи студентів.</p> <p>Оволодів методикою викладання та організації навчального процесу.</p> <p>Використовував різноманітні прогресивні методи, засоби та технології навчання і викладання у педагогічній діяльності.</p> <p>Самостійно, правильно й у достатньому обсязі (та на достатньому рівні деталізації) розробляв й оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали</p>	21 – 30
<p>Правильно визначав мету, дидактичні цілі та завдання навчальних занять та самостійної роботи студентів за незначної допомоги керівника практики, або відповідального викладача (лектора).</p> <p>Оволодів основами методики викладання та організації навчального процесу.</p> <p>Використовував найбільш поширені методи, засоби і технології навчання та викладання у педагогічній діяльності.</p> <p>Правильно й у достатньому обсязі (та на достатньому рівні деталізації) розробляв й оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали за незначної допомоги керівника практики або відповідального викладача (лектора)</p>	11 – 20
<p>Визначав мету, дидактичні цілі та завдання навчальних занять і самостійної роботи студентів з допущенням значних помилок та незважаючи на корегування керівника практики, або відповідального викладача (лектора).</p> <p>Не оволодів основами методики викладання та організації навчального процесу;</p> <p>Використовував найбільш поширені методи, засоби і технології навчання та викладання у педагогічній діяльності.</p> <p>Розробляв й оформлював навчально-методичні та дидактичні матеріали з допущенням значних помилок і незважаючи на корегування</p>	0 – 10

1	2
Організаційна робота	
<p>Брав участь у наукових та / або методичних семінарах кафедри / університету / інших ЗВО (наукових установ).</p> <p>Відвідував заняття провідних викладачів.</p> <p>Брав участь в організації та проведенні заходів щодо розвитку професійних знань і вмінь, а також навичок самовдосконалення</p>	5 – 10
Відвідував заняття провідних викладачів	5 – 0
Підготовка та захист звіту з ПП	
<p><i>У процесі проходження ПП:</i> дотримувався програми та методичних рекомендацій щодо оформлення індивідуального плану та ведення звітної документації з ПП; систематично та правильно заповнював звіт з ПП, своєчасно завершив підготовку звіту з ПП і подав його на рецензування керівнику; проявляв охайність у роботі з документами.</p> <p><i>У ході захисту звіту:</i> демонстрував глибокі знання з навчальної дисципліни та нормативної бази; вільно відповідає на всі питання, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та дидактичних матеріалів, методів, засобів і технологій навчання; допустив 1 – 2 незначних помилки через неухважність, які сам виправив</p>	8 – 10
<p><i>У процесі проходження ПП:</i> під контролем керівника дотримувався програми та методичних рекомендацій щодо оформлення індивідуального плану та ведення звітної документації з ПП; усунув зауваження керівника та своєчасно завершив підготовку звіту з ПП та подав його на рецензування керівнику; проявляв охайність у роботі з документами.</p> <p><i>У ході захисту звіту:</i> демонстрував достатні знання з навчальної дисципліни та нормативної бази; відповідає на більшість питань, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та/або дидактичних матеріалів, методів, засобів і технологій навчання; допустив 2 – 4 незначні помилки</p>	4 – 7
<p><i>У процесі проходження ПП:</i> здебільшого не дотримувався програми та методичних рекомендацій щодо оформлення індивідуального плану та ведення звітної документації з ПП; своєчасно не завершив підготовку звіту з ПП та не подав його на рецензування керівнику; не проявляв охайність у роботі з документами.</p> <p><i>У ході захисту звіту:</i> демонстрував недостатні знання з навчальної дисципліни та нормативної бази; не відповідає на більшість питань, що пов'язані з підготовкою навчально-методичних та/або дидактичних матеріалів, методів, засобів і технологій навчання; допустив 5 та більше помилок</p>	0 – 3

Зміст

Вступ	3
1. Організаційні положення	4
2. Мета, завдання та форми проведення педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії	7
3. Зміст педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії	8
4. Оцінювання результатів педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії	12
Рекомендована література:	19
Основна	19
Додаткова	20
Додатки	21

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

**робоча програма практичної підготовки
для здобувачів спеціальності 242 "Туризм"
третього (освітньо-наукового) рівня**

Укладачі: **Сущенко** Олена Анатоліївна
Єрмаченко Володимир Єгорович
Зима Олександр Григорович

Відповідальний за випуск **О. А. Сущенко**

План 2021 р. Поз. № 239-ЕВ/2021. Обсяг 31 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Науки, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*